

วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย
Motivation and Learning Strategies in German of High School Students
in Southern Thailand

ปรีลักษณ์ กลิ่นช้าง

Dr.phil (Intercultural communication), อาจารย์

สุภาภรณ์ สุวรรณโณภาส

M.A. (German as a Foreign Language), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Journal of Humanities and Social Sciences

A b s t r a c t

This research project was conducted to examine motivation and strategies in German learning of high school students in southern Thailand. The findings will guide to the development of German instruction, especially at Prince of Songkla University, which has been encountering the decrease in the number of German learning students. The data of this qualitative study were obtained from 255 researcher-generated questionnaires. After the data analysis, purposive sampling method was applied to select 20 high school students from Satree Phuket School and Phattalung School for the individual in-depth interview.

The research discovered that motivation was an essential basis of learning success and affected the selection of learning strategies as well as tendency for higher education of the students. Based on the data analysis,

the motivations were classified into four categories:

- 1) Individual motivation
- 2) Social and cultural motivations
- 3) Educational and occupational motivations and
- 4) Economic and financial motivations

Strategies in learning German varied in accordance with the students' motivations. Most students paid attention to their teachers in classrooms. However, those highly motivated and goal-oriented were more enthusiastic and sought different learning strategies outside class. Media and different learning and teaching methods as well as

the use of indirect learning strategy, especially social strategy, possibly increased motivation and improved learning potential of the students.

Keywords : motivation, learning strategy

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีจุดประสงค์ในการศึกษาแรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนในภาคใต้ของไทย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในด้านต่างๆ โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งกำลังประสบปัญหาเรื่องจำนวนนักศึกษาที่ลดลง งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นเชิงคุณภาพซึ่งเข้าถึงข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง (แบบสอบถามจำนวน 255 ฉบับ ถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปในเชิงพรรณนาและมีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 20 คน จากโรงเรียนสตรีภูเก็ต จ.ภูเก็ต และโรงเรียนพัทลุง จ.พัทลุง) ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจเป็นพื้นฐานสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาเยอรมันและมีผลต่อการเลือกกลวิธี การเรียนรู้รวมทั้งแนวโน้มในการศึกษาต่อของผู้เรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งแรงจูงใจได้ดังนี้ 1) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขเชิงปัจเจก 2) แรงจูงใจทางสังคมและวัฒนธรรม 3) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขด้านการศึกษาและอาชีพ และ 4) แรงจูงใจด้านเศรษฐกิจ การเงิน

กลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันมีความหลากหลายตามแรงจูงใจของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเรียนรู้อย่างตั้งใจในชั้นเรียนผ่านครูผู้สอน แต่ผู้ที่มีแรงจูงใจและเป้าหมายชัดเจนจะมีความกระตือรือร้นสูงและแสวงหากลวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกชั้นเรียน การเพิ่มแรงจูงใจภายนอกผ่านสื่อและ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการใช้กลวิธีการเรียนทางอ้อมโดยเฉพาะกลวิธีเรียนรู้เชิงสังคม มีความเป็นไปได้ที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้

คำสำคัญ : แรงจูงใจ กลวิธีการเรียนรู้

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

บทนำ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงในการเรียนภาษาต่างประเทศรวมทั้งกลวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้นเป็นประเด็นปัญหาที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษาวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพมายาวนานด้วยเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการทั้งในและต่างประเทศว่าการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการก้าวไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ “In foreign language acquisition research, the motivational construct has been investigated for many years, and recently it has again become one of the main topics for discussion. In foreign language acquisition research and foreign language didactics, motivation is accorded equal attention as a factor contributing to successful foreign language learning” (Lay 2008: 1). จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของ “แรงจูงใจ” ล้วนแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนได้ว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด

ประการหนึ่งในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สมมุติฐานในด้านหนึ่งยืนยันว่า แรงจูงใจนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ส่วนอีกด้านหนึ่งก็ยืนยันในทางกลับกันว่า ความสำเร็จและความก้าวหน้าเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจสำคัญในการเรียนรู้ (“Während die Kausalhypothese behauptet, dass Motivation beim Fremdsprachenlernen zum Erfolg führt, geht die Resultativhypothese (vgl. Hermann 1978, 1980) davon aus, dass erst der Erfolg/Fortschritt beim Lernen Motivation auslöst” (Kirchner 2004)). งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์ในการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจและ

กลวิธีการเรียนรู้ โดยศึกษาจากกรณีตัวอย่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศในโรงเรียนในภาคใต้ของไทย โดยมุ่งหวังกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพต่อไป

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย นอกจากภาษาอังกฤษแล้วยังมีการเปิดสอนภาษาต่างประเทศต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาตะวันตก เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษาโปรตุเกส ภาษารัสเซีย และภาษาตะวันออก เช่น ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษามาลายู และภาษาอาหรับ ผู้สนใจเรียนภาษาต่างประเทศเหล่านี้ ทั้งในและนอกระบบการศึกษามีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาษาเยอรมันก็เป็นอีกภาษาหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากคนไทยมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันในประเทศไทยมีการเรียนการสอนภาษาเยอรมันตั้งแต่ระดับมัธยมจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่ทว่าจำนวนของผู้เรียนภาษาเยอรมันในแต่ละสถาบันเริ่มมีจำนวนลดลง เนื่องจากผู้เรียนหันไปสนใจศึกษาภาษาตะวันออก เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น หรือภาษาเกาหลีมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาษาเยอรมันยังคงเป็นภาษาที่มีความจำเป็นต่อการติดต่อสื่อสารที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์และเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการในหลากหลายสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว เขตชายฝั่งทะเลในภาคใต้ของประเทศไทย ดังนั้น จึงยังคงมีนักเรียน นักศึกษาจำนวนมากไม่น้อยต้องการเรียนภาษาเยอรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในภาคใต้ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตและโรงเรียนพัทลุง จังหวัดพัทลุง ส่วนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานีนั้นมีการเรียนการสอนภาษาเยอรมันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 โดยสอนในฐานะวิชาเลือกเสรี

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

ต่อมาปี 2537 เปิดสอนภาษาเยอรมันในฐานะวิชาโทและ ปีการศึกษา 2554 แผนกวิชาภาษาเยอรมันเปิดสอนวิชาภาษาเยอรมันในฐานะเป็นวิชาเอก

จากปัญหาด้านการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีมาอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในภูมิภาคอื่นของไทยหลีกเลี่ยงการมาศึกษาต่อทางด้านภาษาเยอรมันในระดับมหาวิทยาลัยในวิทยาเขตปัตตานีแต่หลังจากที่มีการเปิดสอนภาษาเยอรมันในฐานะวิชาเอกในวิทยาเขตปัตตานีทำให้นักเรียนบางส่วนที่เรียนโปรแกรมภาษาเยอรมันในโรงเรียนในภูมิภาคทางใต้อย่างโรงเรียนสตรีภูเก็ต และโรงเรียนพัทลุง ซึ่งถือเป็นกลุ่มนักเรียนกลุ่มใหญ่ในภาคใต้สามารถศึกษาต่อทางด้านภาษาเยอรมันในฐานะเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาได้

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาแรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในภาคใต้ของไทย เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาเยอรมันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีการพิจารณาการจัดระบบการศึกษาที่มีรายวิชา สหกิจศึกษา (Cooperative Education) บรรจุไว้ในหลักสูตรต่างๆของคณะของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

นิยามคำศัพท์

แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งกระตุ้นจากทั้งภายในตัวบุคคลและภายนอกที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อบรรลุเป้าหมาย

กลวิธีการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการหรือเทคนิคที่ผู้เรียนใช้อย่างรู้ตัว

รวมถึงพฤติกรรมของผู้เรียนในการทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย
2. เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย
3. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมันให้ทันกับสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย
2. ทำให้ทราบถึงกลวิธีในการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย
3. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและจัดทำหลักสูตรภาษาเยอรมันของแผนกวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตกคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์ในปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนที่เรียนภาษาเยอรมันในภาคใต้ของไทย ซึ่งได้แก่นักเรียนโรงเรียนสตรีภูเก็ต จ.ภูเก็ต และโรงเรียนพัทลุง จ.พัทลุง ทุกระดับชั้น

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

หน่วยงานที่สามารถนำผลงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ (ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน)

1. โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาเยอรมันในภาคใต้ของไทย รวมทั้งโรงเรียนในภูมิภาคอื่น
2. สถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน (สถาบันเกอเธ่) กรุงเทพฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย
3. สถานเอกอัครราชทูตเยอรมันประจำประเทศไทย กรุงเทพฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมและกำหนดนโยบายการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย
4. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน และกำหนดนโยบายด้านการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน
5. มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นองค์ประกอบเสริมในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง สํารวจสถานศึกษาในภาคใต้ที่มีการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน

ขั้นตอนที่สอง สอบถามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละสถานศึกษาที่มีการสอนภาษาเยอรมัน

ขั้นตอนที่สาม กำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่สี่ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ห้า ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากนักเรียนที่เรียน ภาษาเยอรมันในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 20 คน

ขั้นตอนที่หก วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนสรุปรายงาน

ในช่วงแรกผู้วิจัยศึกษาข้อมูลในเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลในสถานศึกษาระดับมัธยมในภาคใต้ของไทยที่มีการสอนภาษาเยอรมัน จากนั้นจะสุ่มคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้ที่เคยตอบแบบสอบถามมาก่อนและอาจารย์ผู้สอนคัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับที่แตกต่างกันเพื่อสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการสอนภาษาเยอรมันในภาคใต้ซึ่งมีเพียงสองโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และโรงเรียนพัทลุง จังหวัดพัทลุง ประจำปีการศึกษา 2552 ภาคการศึกษาที่สอง จำนวน 255 คน และสุ่ม เลือกสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ กลวิธีและแนวโน้มการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

2. สร้างเครื่องมือ

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจ กลวิธีและแนวโน้มการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในภาคใต้ จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาษาเยอรมัน

2.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แรงจูงใจ กลวิธีและแนวโน้มการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในภาคใต้

การสัมภาษณ์

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นเชิงคุณภาพซึ่งเข้าถึงข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยมีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามดังที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 255 ฉบับ แล้ว คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามมาใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 20 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ด้วยการสุ่มเลือกนักเรียนทั้งที่มีผลการเรียนดีมากจำนวน 5 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จำนวน 5 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางจำนวน 5 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับที่ต้องปรับปรุงจำนวน 5 คน (โดยผ่านการให้ข้อมูลจากครูผู้สอนทั้งสองโรงเรียน) เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างตายตัวและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และการเล่าเรื่องของผู้ถูกสัมภาษณ์ ในขณะเดียวกัน

ก็มีทิศทางการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทั้งนี้โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและวิธีโอบนทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์ไว้ทั้งหมดเพื่อนำมาถอดเทปและศึกษาวิเคราะห์ต่อไป ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-50 นาทีต่อคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งได้จากแบบสอบถามนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้มาประมวลเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งเป็นสามส่วนดังต่อไปนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนา ระดับคะแนนและความรู้ภาษาต่างประเทศ

1.1 ร้อยละกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศคือ ร้อยละ 76.86 ของผู้เรียนภาษาเยอรมันเป็นเพศหญิง และ ร้อยละ 23.13 เป็นเพศชาย

1.2 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุร้อยละ 37.6 เป็นนักเรียนอายุ 17 ปี ร้อยละ 30.2 เป็นนักเรียน อายุ 16 ปี ร้อยละ 26.3 เป็นนักเรียนอายุ 18 ปี ร้อยละ 3.5 เป็นนักเรียนอายุ 15 ปี ร้อยละ 2 เป็นนักเรียนอายุ 19 ปี

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

1.3 กลุ่มประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 90.5 ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวน ร้อยละ 7.5 และผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์มีจำนวนร้อยละ 2.0

1.4 กลุ่มประชากรมีภูมิลำเนาในจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 47.5 รองลงมาคือจังหวัดพัทลุงร้อยละ 28.6 และจังหวัดพังงาร้อยละ 5.1 และจังหวัดอื่นๆจำนวนร้อยละ 18.8

1.5 กลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 255 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนสตรีภูเก็ตร้อยละ 65.5 และจากโรงเรียนพัทลุงร้อยละ 34.5

1.6 จำนวนกลุ่มประชากรที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือ ร้อยละ 32.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 27.8 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 39.8

1.7 กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีผลการเรียนระดับปานกลาง กลุ่มประชากรที่มีผลการเรียนคิดเป็นเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.00 มีจำนวนร้อยละ 6.3 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01-3.50 ร้อยละ 25.5 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 ร้อยละ 29.8 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.01-2.50 ร้อยละ 27.8 เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 ร้อยละ 10.6

1.8 ภาษาต่างประเทศที่กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เคยศึกษามาคือภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศภาคบังคับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 94.1 และส่วนหนึ่งเคยเรียนภาษาจีนในระดับประถมและในระดับมัธยมต้น เนื่องจากเป็นรายวิชาบังคับเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 17.7 ส่วนภาษาต่างประเทศที่กลุ่มประชากรศึกษาอยู่ในปัจจุบันนอกจากภาษาเยอรมันคือภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 91.6 และบางส่วนสนใจศึกษาภาษาต่างประเทศอื่นๆ ด้วยตนเองเช่น ภาษาจีน (ร้อยละ 7.5)

ฝรั่งเศส (ร้อยละ 4.3) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 3.9) เกาหลี (ร้อยละ 1.6) และ สเปน (ร้อยละ 1.6) เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาษาเยอรมัน

2.1 กลุ่มประชากรได้รับแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันจากตัวเองมากที่สุด คือร้อยละ 61.2 แรงจูงใจจากพ่อ แม่และสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 30.6 แรงจูงใจจากเพื่อน ร้อยละ 27.8 แรงจูงใจจากรุ่นพี่ 25.1 แรงจูงใจจากอาจารย์ ร้อยละ 17.6 แรงจูงใจจากญาติ ร้อยละ 13.3 และแรงจูงใจจากบุคคลอื่นๆ (ไม่ได้ระบุ) ร้อยละ 7.1 สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในหรือความสนใจส่วนตัวนั้นมีผลต่อการเลือกเรียนภาษาเยอรมันในระดับที่สูงมากกว่าแรงจูงใจจากบุคคลอื่นๆ

2.2 สาเหตุที่เลือกภาษาเยอรมัน คือ ร้อยละ 73.3 เห็นว่าภาษาเยอรมันมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต ร้อยละ 67.8 อยากมีพื้นความรู้ทางภาษาเยอรมันเพื่อการศึกษาต่อในอนาคต ร้อยละ 57.6 เพราะไม่มีความถนัดทางวิทย์-คณิต ร้อยละ 57.3 เพราะชอบประเทศเยอรมัน ภาษาและวัฒนธรรมเยอรมัน ร้อยละ 51.4 เพราะคิดว่าภาษาเยอรมันมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 41.6 เพราะมีความถนัดและความสนใจทางภาษาเยอรมัน ร้อยละ 38.4 เพราะชอบอาจารย์ผู้สอนภาษาเยอรมัน ร้อยละ 23.9 เพราะชอบภาษาตะวันตกมากกว่าภาษาตะวันออก ร้อยละ 22.7 เพราะคิดว่าภาษาเยอรมันง่ายกว่าภาษาต่างประเทศอื่นๆ และร้อยละ 7.5 เลือกเรียนภาษาเยอรมัน เพราะโรงเรียนไม่มีภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้เลือก สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าสาเหตุสำคัญในการเลือกเรียนภาษาเยอรมันคือความต้องการใช้ภาษาเยอรมันเป็นเครื่องมือในการนำไปใช้เพื่อการทำงานและการศึกษาต่อในอนาคต

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

2.3 ความถนัดในทักษะทั้งสี่ด้านของกลุ่มประชากร ด้านการฟังและการอ่านมีค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนทักษะการพูด มีค่าเฉลี่ย 3.44 และทักษะการเขียนมีความถนัดปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.36 ทั้งนี้โดยตีค่าจากการประมวลผลและวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

2.4 วิธีการเรียนภาษาเยอรมันของกลุ่มประชากร แบ่งได้เป็นเรียนภาษาเยอรมันโดยเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียวร้อยละ 79.6 ใช้วิธีปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับบทเรียน ร้อยละ 49.8 เรียนพิเศษ/กวดวิชากับอาจารย์ชาวไทย ร้อยละ 45.9 ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองร้อยละ 38.8 ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับบทเรียนร้อยละ 38.0, เรียนพิเศษ/กวดวิชากับอาจารย์เจ้าของภาษา ร้อยละ 8.2 และเรียนในรูปแบบอื่นๆ (ไม่ได้ระบุ) ร้อยละ 3.5 ในประเด็นนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการเรียนโดยเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียวโดยไม่ได้ใช้วิธีแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่น นักเรียนเลือกที่จะปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนชาวไทยมากกว่าอาจารย์เจ้าของภาษา นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จะไม่ใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเดียวแต่มักใช้วิธีแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่นด้วย

2.5 การเลือกใช่วิธีการพัฒนาทักษะภาษาเยอรมันจากสื่อ ร้อยละ 50.6 ด้วยการดูภาพยนตร์ภาษาเยอรมัน เช่น วิชีตี ดีวีดี ร้อยละ 45.1 ใช้วิธีการศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเองทางอินเทอร์เน็ต เช่น ทบทวนบทเรียนออนไลน์ ทำแบบฝึกหัด ร้อยละ 38.8 ใช้วิธีการพัฒนาทักษะภาษาเยอรมันจากการฟังเพลงภาษาเยอรมัน ร้อยละ 38.0 จากการดูรายการโทรทัศน์ภาษาเยอรมันผ่านดาวเทียม ร้อยละ 37.6 จากการฝึกสนทนากับเจ้าของภาษานอกห้องเรียน เช่น ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดที่อาศัยอยู่, ร้อยละ 26.7 จากการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร

ภาษาเยอรมัน ร้อยละ 18.8 จากการ chat กับเพื่อนชาวต่างชาติโดยใช้ภาษาเยอรมัน ร้อยละ 10.2 จากการเขียน e-mail ติดต่อกับเพื่อนชาวต่างชาติโดยใช้ภาษาเยอรมัน และร้อยละ 5.1 เลือกใช้วิธีพัฒนาทักษะภาษาเยอรมันจากการฟังรายการวิทยุภาษาเยอรมัน (ผ่าน Internet) นอกจากนั้น ร้อยละ 5.9 พัฒนาทักษะทางภาษาจากวิธีการอื่นๆ (ไม่ได้ระบุ) แสดงให้เห็นว่าสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายกว่าอย่างภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหว มีท่าทางประกอบพร้อมเสียง เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเห็นว่าจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีกว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทยที่เรียนภาษาเยอรมันในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศสะท้อนประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับกลวิธีการเรียนรู้และแนวโน้มในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนแต่ละคนมีเหตุผลในการเลือกเรียนภาษาเยอรมันตามความสนใจเชิงปัจเจกและมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง แรงจูงใจในการเรียนจะนำไปสู่การเลือกใช้กลวิธีในการเรียนรู้และเชื่อมโยงไปสู่แนวโน้มของการศึกษาต่อ

ถึงแม้ว่าไวยากรณ์ภาษาเยอรมันจะยาก แต่ก็ไม่นับอุปสรรค เพราะผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันที่เกิดจากความชอบ ความสนใจส่วนตัว ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายในตัวบุคคล (Intrinsic Motivation) รวมถึงแรงจูงใจด้านมิตรภาพ (Friendship Orientation) ด้านความสนใจ (Interest) และ แรงจูงใจที่เกิดจากความประทับใจส่วนตัว (Integrative Motivation) อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) แรงจูงใจในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

(Instrumental Motivation) และแรงจูงใจที่เกิดจากการเห็นความสำคัญ (Relevance) เช่น การเห็นโอกาสที่ดีกว่าในการเรียนต่อ การอยากได้คะแนนดี อยากได้รับรางวัลหรือคำชมเชย และการมีเป้าหมายในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาเยอรมัน ตามแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจของ Schlak (2002: online)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่
ประเด็นที่หนึ่ง แรงจูงใจ ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลักดังต่อไปนี้

(1) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขเชิงปัจเจกหรือแรงจูงใจภายในปัจเจกบุคคล

(Individualistisch bedingte Motive) ตัวอย่างเช่น

- ความปรารถนา / ความสามารถ ที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศใหม่ๆ (Wunsch/ Kompetenz, eine neue Fremdsprache zu erlernen)

- ความปรารถนาที่จะสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างชาติ (Wunsch, international Kontakte/ Beziehungen herzustellen)

- ความปรารถนาที่จะมีความสามารถในการสื่อสารส่วนบุคคล (Wunsch der Fähigkeit zur privaten Kommunikation)

- ความปรารถนาที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวในต่างแดน (Wunsch nach einer Reise ins Ausland)

- ความรัก ความชอบ ความสนุกในการเรียนรู้ภาษาอื่น (Liebe, Spass mit dem Erlernen einer anderen Sprache)

(2) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขทางสังคม และวัฒนธรรม (Kulturell-gesellschaftlich bedingte Motive)

ตัวอย่างเช่น

- ความปรารถนาที่จะเรียนรู้จักภาษาและวัฒนธรรมอื่น (Wunsch, andere Kultur und Sprache kennenzulernen) เพื่อความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมอื่น

- การให้คุณค่ากับภาษาและวัฒนธรรมเยอรมัน เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี รวมทั้งเทคนิคความรู้ต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในดินแดนที่พูดภาษาเยอรมัน (Wertschätzung deutscher Kultur und Sprache, Fortschritt von Wissenschaft und Technik in der Deutschsprachigen Ländern)

- ภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมัน สภาพสังคมผู้คน เช่น อาหาร เครื่องดื่มที่มีชื่อของ เยอรมัน เทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลเบียร์ (Oktoberfest) ภูมิประเทศที่สวยงาม สภาพอากาศ ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย สถานที่ท่องเที่ยว บุคคลที่มีชื่อเสียง ทีมฟุตบอล เป็นต้น (Optimistische Vorstellungen über Deutschland/ Gesellschaft/ Leute Essen, Getränke, Feste, Landschaften, Wetter, Ordnung, Sehenswürdigkeiten, viele bekannte Personen, Berühmte Fußballteams/ Mannschaften usw.)

- การติดต่อกับสัมพันธ์กับชนชาติที่ใช้ภาษาเยอรมันที่เพิ่มมากขึ้น การติดต่อสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจำนวนนักท่องเที่ยวที่พูดภาษาเยอรมันในประเทศไทยที่มีจำนวนมาก (Höhere Kontaktsituation zwischen Deutschen und Thailändern, Kontaktsituation zwischen Kulturen, hohe Anzahl der deutschen Touristen in Thailand)

- ความปรารถนาของครอบครัว ความต้องการของผู้ปกครอง หรือการแนะนำจากญาติ อาจารย์และคน รู้จัก

(3) แรงจูงใจในด้านการศึกษาและอาชีพ (Studienbezogene Motive und Berufsbezogene Motive)

- โอกาสที่ดีกว่าในการได้ที่เรียน/ โอกาสในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย (Bessere Chancen auf einen Studienplatz) เนื่องจากมีคู่แข่งน้อยกว่า

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

- ความปรารถนาในการไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศ / ความต้องการศึกษาต่อในประเทศที่พูดภาษาเยอรมัน (Wunsch nach der Auslandsaufenthalte/ Wunsch zum Studium in Deutschsprachigen Ländern)

- ความปรารถนาที่จะมีความรู้สำหรับการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมัน (Wunsch der Kenntnisse, die zum Studium an einer Universität in deutschsprachigen Ländern befähigen)

- ภาพลักษณ์ของการเป็นประเทศที่เป็นที่นิยมในการศึกษาต่อของประเทศเยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์และออสเตรีย (Gutes Studienland : Deutschland, Schweiz und Österreich) เช่นผู้คนนิยมไปศึกษาต่อด้านวิศวกรรม ด้านการแพทย์ ด้านกฎหมายและด้านภาษาเยอรมันในประเทศเยอรมนี ผู้คนนิยมไปศึกษาต่อด้านการโรงแรมที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์และผู้คนนิยมไปศึกษาด้านการดนตรีที่ประเทศออสเตรีย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีภาพลักษณ์ของประเทศที่มีค่าเล่าเรียนถูก ค่าครองชีพที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศแถบยุโรปอื่นๆ หรือประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่อย่างอังกฤษ อเมริกา เป็นต้น

- โอกาสที่จะได้ทำงานที่ดี เป็นที่ยอมรับทางสังคม (Bessere Chancen auf einen guten Arbeitsplatz)

- โอกาสที่จะได้ทำงานด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม และการต่างประเทศ (Bessere Chancen auf einen Arbeitsplatz im Bereich Tourismus, im Hotel, im Kontakt mit Ausländern)

(4) แรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน (Ökonomische Motive)

ตัวอย่างเช่น

- โอกาสที่ดีกว่าในการประกอบอาชีพที่มีรายได้ดีในอนาคต (Bessere Berufschancen)
- โอกาสที่ดีกว่าที่จะได้งานทำ การหารายได้ที่มากขึ้นและมีเงินเลี้ยงชีพ (Gute Chance einen Arbeitsplatz zu finden, mehr Geld zu verdienen)
- ความปรารถนาที่จะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในอนาคต (ทุนการศึกษา) เช่น ทุนของสถาบันเกอเธ่ ทุนของ DAAD (Wunsch nach finanzieller Unterstützung in der Zukunft (Stipendium))
- โอกาสที่ดีในความก้าวหน้า และรายได้ที่สูง (Gute Karriere Chancen und ein hohes Einkommen)

ประเด็นที่สอง ปัญหาและความยุ่งยากในการเรียนภาษาเยอรมัน

จากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและความยุ่งยากในการเรียนภาษาเยอรมันพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการเรียนภาษาเยอรมันคือ ลักษณะไวยากรณ์ของภาษาเยอรมันที่มีความแตกต่างกับภาษาไทยอย่างมาก นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีความเห็นว่า ไวยากรณ์ยากเกินไป และพวกเขามีคำศัพท์ภาษาเยอรมันไม่เพียงพอต่อการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังมีประเด็นปัญหาอื่นๆ เช่น การออกเสียงภาษาเยอรมันนั้นยากและไม่คุ้นชิน ไวยากรณ์สลับซับซ้อน สื่อการเรียนการสอนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร การมีแรงจูงใจในการเรียนต่อน้อยเกินไป การขาดโอกาสในการใช้ภาษาเยอรมันที่เรียนมา การขาดความขยันหมั่นเพียร และการที่มีเวลาเรียนน้อยเกินไป

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

ประเด็นที่สาม กลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน

จากการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว พบว่า กลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนระดับมัธยมในภาคใต้ของไทย เชื่อมโยงกับแรงจูงใจที่มีเงื่อนไขเชิงปัจเจก ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายในการเรียนรู้รายบุคคล ในที่นี้อาจแบ่งกลวิธีการเรียนรู้เป็น 2 ประเภทตามที่ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ได้เสนอการจัดประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษาเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลวิธีโดยตรงและกลวิธีโดยอ้อม

1. กลวิธีการเรียนโดยตรง (Direct strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนกำลังเรียน เช่น กลวิธีด้านการจำ (Memory strategies) จากการศึกษพบว่าผู้เรียนเลือกใช้กลวิธีนี้ในการช่วยจัดเก็บข้อมูลความรู้ทางภาษาไว้ โดยเฉพาะเรื่องคำศัพท์และไวยากรณ์ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการและมักเลือกใช้การเสริมความจำด้วยภาพและเสียง ตัวอย่างเช่นการดูวิดีโอ การดูคลิปทาง youtube การจำสิ่งที่ฝรั่งเจ้าของภาษาพูดและเขียนแล้วนำมาเลียนแบบ หรือการเขียนบันทึกคำศัพท์ต่างๆ ไว้ในสมุดเพื่อช่วยในการจำ นอกจากนั้นยังใช้เทคนิคกลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive strategies) ซึ่งเป็นกลวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้ในการเรียนภาษาเยอรมัน โดยเฉพาะการฝึกฝน การทำซ้ำบ่อยๆ เพื่อช่วยจำ อย่างเช่น การทำแบบฝึกหัดทางไวยากรณ์ในชั้นเรียน หรือการฝึกฝนด้วยความช่วยเหลือจากแบบทดสอบทางอินเทอร์เน็ต รวมถึง การฝึกเขียนหรือพูดอย่างมีรูปแบบ อย่างการเขียนจดหมาย การเขียนไดอารี การจำและใช้กฎเกณฑ์ของภาษา การเชื่อมคำหรือวลีให้เป็นประโยค และการฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ ดังตัวอย่างเช่นนักเรียนชายคนหนึ่งที่ใช้กลวิธีการฝึกพูดบ่อยๆ

เพื่อให้เข้าใจได้อย่างเป็นธรรมชาติแทนการท่องจำ ส่วนลักษณะการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์และการให้เหตุผล (Analyzing and reasoning) ซึ่งได้แก่ การให้เหตุผลโดยใช้กฎเกณฑ์ การวิเคราะห์คำพูดหรือข้อความ การวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของภาษาระหว่างภาษาเยอรมันกับภาษาแม่มีการใช้อยู่บ่อย ในขณะเดียวกันผู้เรียนก็ได้อิทธิพลจากภาษาแม่ไปใช้ในภาษาเป้าหมายอย่างผิดๆ โดยไม่รู้ตัว บ่อยครั้งที่ผู้เรียนเลือกใช้กลวิธีเรียนรู้ด้วยกลวิธีการชดเชยข้อบกพร่อง (Compensation strategies) ซึ่งคือ กลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสื่อสารและเดาความหมายเมื่อพบปัญหาในการเรียนหรือการใช้ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ การเดาโดยใช้ตัวชี้แนะทางภาษาและการเดาโดยใช้ตัวชี้แนะด้านอื่นๆ เช่น การเดาจากสถานการณ์ปริบท โครงสร้างของข้อความหรือความสัมพันธ์ระหว่างคำ การเดาจากความคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษ หากมีการติดขัดทางภาษา และผู้เรียนมักใช้ท่าทางประกอบการพูดแทนเมื่อไม่รู้ว่าจะสื่อสารด้วยคำในภาษาเยอรมันอย่างไร

2. กลวิธีในการเรียนโดยอ้อม (Indirect strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการจัดการกับการเรียนและส่งเสริมกัน รวมทั้งควบคุมกระบวนการเรียนของตน ซึ่งในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนย่อมทราบดีว่าภาษาแม่มีความแตกต่างกับภาษาเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านคำศัพท์ กฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางภาษา ดังนั้นผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญและนำกลวิธีการเรียนโดยผนวกเข้ากับด้านวัฒนธรรมและสังคมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ได้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนภาษาเยอรมันในบรรยากาศที่สบายๆ ไม่เครียด มีความสนุกสนาน มีกิจกรรมหลากหลาย มีการฝึกสนทนาและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

โดยไม่ถูกตำหนิเมื่อทำผิดพลาด ครูผู้สอนที่ใจดี ใจเย็นและเป็นมิตร นอกจากนั้นต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาเยอรมัน และความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม อันที่จริงพวกเขาต้องการที่จะได้เรียนรู้ภาษาเยอรมันกับเจ้าของภาษาและคิดว่าจะเป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ดี แต่มีความรู้สึกที่ว่าต่างชาติไม่เข้าใจปัญหาของนักเรียนไทยเท่าครูผู้สอนชาวไทย นอกจากนั้นยังมีความกลัวที่จะสื่อสารกลัวความผิดพลาด กลัวเสียหน้า กลัวว่าจะพูดผิด กลัวว่าจะถูกตำหนิจากครูผู้สอน หรือกระทั่งกลัวเพื่อนล้อ หรือกลัวถูกนิทาจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน พวกเขาปรารถนาที่จะเรียนในชั้นเรียนที่มีสื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่นวิดีโอ สื่อมัลติมีเดีย สื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ ที่มีทั้งภาพและเสียงซึ่งมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เกี่ยวกับสังคม ผู้คน วัฒนธรรม รวมถึงข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันด้วย การแสดงบทบาทสมมุติ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การเล่นเกม การแข่งขัน การทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติจริงนอกห้องเรียนจะช่วยให้การเรียนน่าสนใจและสามารถให้ความรู้พิเศษได้ด้วย เนื้อหาและสาขาวิชาที่ผู้เรียนรู้สึกสนใจเป็นพิเศษคือเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเยอรมัน การท่องเที่ยว การติดต่อสื่อสารทางธุรกิจและการโรงแรม ส่วนสิ่งที่พวกเขาสนใจน้อยที่สุดคือวรรณคดีเพราะไม่เห็นประโยชน์ในการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันสะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายนั้นมึผลต่อการเลือกเรียนภาษาเยอรมันในระดับที่ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสนใจและความชอบส่วนตัวในการเลือกเรียนภาษาเยอรมัน สำหรับนักเรียนชาวไทย ภาษาเยอรมันถือว่าเป็นภาษาที่แปลกแตกต่างจากภาษาไทยมาก โทนเสียงและสำเนียงของภาษาเยอรมันแปลก และมีความน่าสนใจ โดยเฉพาะโทนเสียงหรือลัทธิอักษรที่ไม่มีในภาษาไทย อย่างตัว (X), (R), (oe), (ø), (y) เป็นต้น ความแปลกแตกต่างนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนภาษาเยอรมันสนุก น่าเรียน และทำให้มีแรงจูงใจเรียนภาษาเยอรมันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ก็แสดงให้เห็นด้วยว่าแรงจูงใจภายนอก เช่น แรงจูงใจในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือและแรงจูงใจจากการมองเห็นความสำคัญของภาษาเยอรมันก็มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน ที่มีผลและอิทธิพลต่ออาชีพ การงานและการศึกษาในอนาคต นักเรียนจำนวนมากเชื่อว่า ผู้ที่เรียนภาษาเยอรมันมีโอกาสที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐมากกว่าผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศอื่นอย่างภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น เนื่องจากจำนวนของผู้เรียนภาษาเยอรมันมีน้อยกว่ามาก คู่แข่งจึงน้อย นอกจากนั้นพวกเขายังเห็นโอกาสที่ชัดเจนกว่าในด้านการทำงาน เช่น ด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันรวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่มีผู้อยู่สูงมากโดยเฉพาะตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในภาคใต้ของไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย สามารถจำแนก “แรงจูงใจ” เป็น 4 ประเด็นหลักดังต่อไปนี้

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

1) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขเชิงปัจเจกหรือแรงจูงใจภายในปัจเจกบุคคล
(Individualistisch bedingte Motive)

2) แรงจูงใจที่มีเงื่อนไขทางสังคม และวัฒนธรรม (Kulturell-
gesellschaftlich bedingte Motive)

3) แรงจูงใจในด้านการศึกษาและอาชีพ (Studienbezogene
Motive und Berufsbezogene Motive)

4) แรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน (Ökonomische Motive)

ส่วนในเรื่องกลวิธีการเรียนรู้ ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่เลือกใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันโดยตรงผ่านอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือผู้ที่มักได้คะแนนในการเรียนวิชาภาษาเยอรมันในระดับดี-ดีมากส่วนใหญ่เรียนเยอรมันอย่างมีความสุข มีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีแรงจูงใจในการขับเคลื่อนให้สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ความต้องการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนต่างชาติ ความต้องการศึกษาต่อในประเทศเยอรมนีหรือความต้องการได้รับทุนการศึกษา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีกลวิธีการเรียนที่หลากหลายไม่เฉพาะแต่เรียนจากผู้สอนในชั้นเรียนเท่านั้น หากแต่เรียนรู้ด้วยเทคนิคและกลวิธีเสริมที่หลากหลายด้วย เช่น เรียนด้วยตนเองเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต การฝึกฟังและเรียนรู้ศัพท์จากเพลง การดูคลิปสอนภาษาเยอรมันผ่าน Youtube การบันทึกรวบรวมคำศัพท์ภาษาเยอรมันที่ได้เรียนรู้มาในแต่ละวัน การแสวงหาเพื่อนต่างชาติเพื่อฝึกฝนการสื่อสารด้วยภาษาเยอรมัน นอกจากนั้นนักเรียนเหล่านี้จะมีความกล้าแสดงออกสูง มีความกล้าที่จะสื่อสารกับต่างชาติ และปรึกษากับอาจารย์ชาวต่างชาติเจ้าของภาษา แทนที่จะปรึกษากับอาจารย์ชาวไทยเท่านั้นในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อสงสัย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังสะท้อนให้เห็นอีกด้วยว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนภาษาเยอรมันในบรรยากาศที่สบายๆ ไม่เครียด มีความสนุกสนาน มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการฝึกสนทนาและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม โดยไม่ถูกตำหนิเมื่อทำผิดพลาด นอกจากนั้นพวกเขายังต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาเยอรมันรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากขึ้น พวกเขาเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ พวกเขา มักจะสนุกและเรียนรู้ได้ดีเป็นพิเศษจากการแสดงบทบาทสมมุติ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การเล่นเกม การแข่งขัน การทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์รวมทั้งการลงมือปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน เนื้อหาและสาขาวิชาที่ผู้เรียนรู้สึกสนใจเป็นพิเศษ คือเนื้อหาที่พวกเขาเชื่อว่าจะนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันหรือในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต วิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ การโรงแรม จึงเป็นวิชาที่พวกเขาส่วนใหญ่สนใจเป็นพิเศษ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนภาษาเยอรมันในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากมีความประสงค์จะศึกษาต่อทางด้านภาษาเยอรมัน

การอภิปรายผลและแนวทางการสร้างแรงจูงใจและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากการสอบถามผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จและการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนจึงเป็นภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่งสำหรับผู้สอนและผู้บริหารที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

ในการเรียนรู้ รวมทั้งควรที่จะต้องพัฒนากลวิธีการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันอย่างมีประสิทธิภาพ กรณีนี้หมายถึงการทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ในการเรียนภาษาเยอรมัน สร้างความภาคภูมิใจในการที่มีความรู้ด้านภาษาเยอรมันและทำให้เห็นว่าการมีความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันนั้น มีประโยชน์ต่อตัวเขาอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ ในที่นี้ผู้สอนอาจใช้กลวิธีพาผู้เรียนไปศึกษาหรือฝึกปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน อาจไปสัมภาษณ์หรือแนะนำข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน นอกจากนั้นผู้สอนยังควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนด้วยการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการใช้กิจกรรมแบบมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จด้วยดี

ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่เป็นปัจเจกและมีแรงจูงใจที่หลากหลายแตกต่างกันไป แต่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าความสุข ความพอใจในการเรียนรู้เป็นปัจจัยหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่เพิ่มขึ้น ในกรณีนี้หมายถึงว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จมักจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่พึงพาตัวเองได้ มีความกระหายใคร่รู้ มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากความปรารถนาและแรงผลักดันภายใน มีความมุ่งมั่น ขยัน ตั้งใจ และใฝ่ที่จะเรียนรู้อยู่ในระดับสูง ในขณะเดียวกันการเรียนการสอนในเชิงสุนทรีย์ะ การเรียนการสอนที่ทันสมัย แปลกใหม่ และสนุกสนาน จะช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น บรรยากาศรอบตัวก็มีความสำคัญไม่น้อย เช่น บรรยากาศที่เป็นมิตรในชั้นเรียน ความพอใจในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ความสัมพันธ์ที่ดี หรือมิตรภาพระหว่างเพื่อน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การไม่มีเสียงดังรบกวน อากาศที่สดชื่น หรือการเปลี่ยน

บรรยายภาคไปเรียนนอกห้องเรียน การเรียนในสวน การเรียนใต้ต้นไม้ การเรียนริมน้ำ การปิกนิก การเรียนรู้คำศัพท์ในห้างสรรพสินค้า การทำอาหารเยอรมันและการรับประทานอาหารร่วมกันพร้อมไปกับการเรียนรู้ศัพท์ ไวยากรณ์ รวมทั้งเรียนรู้เรื่องของวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาเยอรมัน เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากประสบการณ์ของคณะผู้วิจัย โดยเฉพาะในฐานะครูผู้สอนด้านภาษาเยอรมันให้กับผู้เรียนชาวไทย และจากโครงการของแผนกวิชาภาษาเยอรมันที่ถูกจัดขึ้นเมื่อเดือนมกราคม 2556 ที่สวนสัตว์สงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาเยอรมันแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคใต้ของไทย (โครงการค่ายภาษาเยอรมันสำหรับเยาวชน) สะท้อนให้เห็นกลยุทธ์ที่เป็นไปได้บางประการในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาเยอรมันโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลักดังนี้

1) สัมพันธภาพที่ดีและความไว้วางใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมชั้นเรียนด้วยกัน (Vertrauensbeziehung zwischen Lehrer und Lerner / Gute Beziehung zwischen Lernenden) โดยปกติแล้ว ลักษณะกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนชาวไทยรวมทั้งพฤติกรรมการเรียนรู้ จะมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้เรียนชาวเยอรมันค่อนข้างมาก ผู้สอนชาวเยอรมันอาจจะไม่คุ้นชินและไม่เข้าใจพฤติกรรมในการแสดงออกหรือลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนไทยอยู่บ้าง โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนไทยแสดงออกด้วยการแสดงความเคารพหรือความเกรงใจต่อครูผู้สอนอย่างมาก โดยส่วนใหญ่จะมีกลวิธีการเรียนรู้แบบการสังเกตการณ์ อย่างตั้งใจมากกว่าการอภิปรายซักถามหรือถกเถียงในประเด็นต่างๆ อย่างที่นักเรียนชาวเยอรมันคุ้นเคยและ

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

ปฏิบัติกัน นักเรียนไทยส่วนใหญ่จะเรียนรู้จากการตั้งใจฟัง การเชื่อฟังผู้สอน และบ่อยครั้งที่กลัวความผิดพลาดหรือกลัวเสียหน้าจนไม่กล้ามีปฏิสัมพันธ์ใดๆ กับผู้สอนหรือผู้ร่วมชั้นเรียน ผู้เรียนชาวไทยไม่ได้ถูกฝึกให้เรียนรู้ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา ชัดเจนและจริงจัง หรือการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน เจกเช่นผู้เรียนชาวเยอรมัน บ่อยครั้งที่พวกเขาจะเจียบแทนที่จะได้ตอบกับผู้สอนหรือผู้ร่วมชั้นเรียน คนอื่นๆ เมื่อพวกเขาถูกถาม ในขณะที่คนเยอรมันจะคุ้นชินกับการเรียนรู้ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาและมีการโต้เถียงอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการพัฒนาแก้ไขข้อผิดพลาด โดยมีเป้าหมายคือการเรียนรู้หรือการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นคนเยอรมันยังให้คุณค่ากับการตระหนักรู้จักตนเอง และการพึ่งพาตนเอง

ในขณะที่คนไทยมักคุ้นชินกับการเรียนรู้ที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลางอยู่หน้าชั้นเรียน รวมทั้งการขมเขยแทนการวิพากษ์วิจารณ์หรือการตำหนิในข้อผิดพลาด "Durch Kritik werden Thais schnell deprimiert. Sie sind meist nicht an den starken Widerspruch und den kommunikativen Lernstil durch die ernsthafte Diskussionen oder Kritik gewohnt. (Offene Kritik gilt oft als unhöflich.)" (การติเตียนวิพากษ์วิจารณ์มักมีผลให้ผู้เรียนชาวไทยหดหู่ท้อแท้อย่างรวดเร็ว พวกเขาส่วนใหญ่ไม่คุ้นชินกับการอภิปรายขัดแย้งอย่างเข้มข้นหรือสไตล์การเรียนที่เน้นการสื่อสารด้วยการอภิปรายโต้เถียงอย่างจริงจังหรือการวิพากษ์วิจารณ์ตรงๆ) (ผู้วิจัย, แปล อ้างถึงใน Klinchang 2013, online) ทั้งนี้เนื่องจากแนวความคิดและพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างระหว่างคนไทยกับคนเยอรมัน ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และบรรยากาศที่เคร่งเครียด โดยเชื่อว่าการอภิปรายโต้เถียงอย่างจริงจังหรือ

การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อาจนำไปสู่การขัดแย้ง พวกเขามองการบรรยายภาคการเรียนรู้ที่ไม่เคร่งเครียด และสนุกสนาน ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนจึงควรมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เข้มข้นแต่ผ่อนคลาย และสร้างความรู้สึกลบภายในการเรียนรู้ พร้อมกับสร้างความเข้าใจอันดีและความตระหนักรู้ให้แก่ผู้เรียนว่า ความคิดเห็นที่แตกต่างเป็นเรื่องธรรมดา ความผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา ผลจากการศึกษาวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า สัมพันธภาพที่ดีที่เปี่ยมไปด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งสำหรับการสร้างแรงจูงใจและการนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ การยอมรับในตัวของผู้เรียน การชื่นชม/การให้กำลังใจ และการให้รางวัลเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนก็ควรจะต้องตระหนักรู้ถึงกลวิธีการเรียนรู้แบบเยอรมันที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์รวมทั้งควรฝึกวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ด้วย

กิจกรรมที่ทำร่วมกันและการจัดงานต่าง ๆ ร่วมกันกับผู้เรียน เช่น งานเฉลิมฉลองในเทศกาลต่างๆ ของเยอรมัน การเดินทางทัศนศึกษา นอกสถานที่ร่วมกัน การปิกนิก การจัดงานในโรงกาสต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ภาษาเยอรมัน เพื่อการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันไปพร้อมกัน จะช่วยทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความใกล้ชิด และมีโอกาสในการเรียนรู้จักกันเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศการสอนและเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นมิตร นอกจากนั้นยังมีส่วนช่วยในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน และ/หรือ ผู้เรียนคนอื่น ๆ ชั้นปีอื่นๆ ทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการสื่อสาร ความเข้าใจกันและการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวาได้เป็นอย่างดี

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

นอกจากนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน หรือมีโอกาสได้เป็นผู้สอนเองจะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ การปรับตัว การแก้ปัญหาเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีเช่นกัน

2) การพัฒนาแบบเรียน เนื้อหาการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ (Entwicklung von Lehr- und Lernmaterialien, Lerninhalten und Medien)

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญสำหรับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยปกติแล้วทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนจะเป็นทักษะหลักที่ผู้เรียนและผู้สอนมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร แต่ในขณะเดียวกันทักษะความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมอื่นๆ ที่จะทำให้การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก็ไม่ควรถูกมองข้ามด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาเยอรมันในระดับมัธยมนี้สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 70 ต้องการจะเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาเยอรมันรวมทั้งความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่น่าสนใจสำหรับการเรียนและการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ เช่น การสื่อสารที่แตกต่าง ลักษณะการแสดงออกและภาษาท่าทางที่แตกต่าง พฤติกรรม วิถีปฏิบัติ ในชีวิตประจำวันของคนเยอรมัน วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เรื่องต้องห้าม สิ่งที่ต้องปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ เมื่อติดต่อสื่อสารกับคนเยอรมันหรือชนชาติที่ใช้ภาษาเยอรมัน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ บทเพลงภาษาเยอรมัน นิทานภาษาเยอรมัน เป็นต้น เนื้อหาเหล่านี้สามารถถูกสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาต่างๆ ครอบคลุมทั้งวิชาทางด้านวรรณคดี เช่น รายวิชาวรรณกรรมเด็กและ

เยาวชน วิชาภาพยนตร์ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่อาจมองว่าไม่น่าสนใจ นอกจากนั้นเนื้อหาเหล่านี้ยังควรจะถูกประยุกต์ใช้ร่วมกับสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น ภายใต้อำนาจเรื่อง “อาหารเยอรมัน” ผู้เรียนอาจมีโอกาสนในการเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร เครื่องปรุงต่างๆ จากการไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า และ/หรือ เรียนรู้ โครงสร้าง ประโยคหลักไวยากรณ์จากขั้นตอนการปรุงอาหาร รวมทั้ง มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติจริงด้วยการทำอาหารรับประทานร่วมกัน การเล่นเกมหรือการโต้ตอบด้วยภาษาท่าทาง หรืออาจใช้ภาพประกอบ แผ่นภาพ หรืออื่นๆ ในฐานะสื่อการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้เพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเกี่ยวกับเมนูอาหารเยอรมันที่มีชื่อเสียง กลวิธีดังกล่าวนี้ จะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ และ

นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้เรียนควรมีโอกาส เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ ค้นพบด้วยตนเองด้วยว่ากลวิธีการเรียนรู้แบบไหนที่เหมาะสมกับตัวเอง มากที่สุด“ Die Lehrenden sollten den Lernenden die Möglichkeit bieten, gemäß ihrer jeweiligen persönlichen Interessen Schwerpunkte im Stoff selbst bestimmt zu wählen”. — ผู้สอนควร จะเสนอความเป็นไป ให้แก่ผู้เรียนในการที่จะเลือกประเด็นต่างๆในสิ่งที่ เรียนรู้ตามความสนใจส่วนตัวของพวกเขาเอง (คณะผู้วิจัย, แปล อ้างถึงใน <http://arbeitsblaetter.stangl-taller.at/LEHREN/Schuelermotivieren.html>)

แบบเรียนและสื่อการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษา ต่างประเทศควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะควรมีเนื้อหา ที่สอดคล้องความรู้ ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งความแตกต่าง

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

ทางวัฒนธรรมเข้าไปด้วย เนื่องจากปัจจุบันเนื้อหาในส่วนนี้ยังมีอยู่น้อยมาก นั่นหมายความว่า ความสามารถทางการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมกับทักษะทางการสื่อสารอื่นๆ ด้วย เพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนและการประยุกต์ใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

3) กิจกรรมการเรียนรู้ (Lernaktivitäten)

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นกระบวนการเรียนรู้สำคัญ การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา(หลักไวยากรณ์ หลักศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และอื่นๆ) กับการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการ เล่น การแสดงบทบาทสมมุติ เกมส์หรืออื่นๆ ที่สร้างความพอใจ ความสุขในการเรียนรู้จะช่วยกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมวางแผน ร่วมเผชิญปัญหา ร่วมแก้ปัญหาและลงมือทำด้วยตนเอง ในกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในตัวเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้นและจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในด้านที่เขาค้นพบต่อไป

4) การสนับสนุนทางการเงิน (Finanzielle Unterstützung)

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ พบว่า การสนับสนุนทางการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน ผู้เรียนร้อยละ 35 เห็นว่า ระดับความสนใจในการเรียนภาษาเยอรมันมีนัยสำคัญเกี่ยวข้อง เนื่องจากมีการสนับสนุนทางการเงิน การมีทุนการศึกษา การมีทุนสำหรับการเดินทางไปทัศนศึกษาต่างประเทศ เช่น ทุนจากสถาบันเกอเธ่ จาก DAAD หรือทุนในการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งานวิจัยชิ้นนี้สะท้อนให้เห็นอย่าง

ชัดเจนว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในและมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจนมักประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และน่าจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต ในขณะที่เดียวกันแรงจูงใจภายนอกก็เป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนไม่ควรทำหน้าที่เพียงแค่ถ่ายทอดความรู้ แต่ควรต้องเป็นผู้สร้างแรงจูงใจและคอยสนับสนุนที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนง่ายขึ้นด้วย กล่าวคือ ผู้สอนรวมถึงผู้บริหารควรจะต้องใช้เวลาและโอกาสในการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งการสร้างกลวิธีการเรียนรู้ทางสังคม เนื่องจากกลวิธีการเรียนรู้ลักษณะนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจและความสำเร็จได้มากขึ้นเป็นพิเศษ สิ่งสำคัญที่สุดคือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาและการพึ่งพาตนเอง ไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตนเองและเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เอกสารอ้างอิง

Kirchner, Katharina. 2004. Motivation beim Fremdsprachenerwerb:

Eine qualitative Pilotstudie zur Motivation schwedischer-Deutschlerner. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 9: 2, S.32. (Online). Available : <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-09-2/beitrag/Kirchner2.htm>.01.11.2013. (11 March 2013)

Klinchang, P. 2013. Kultur- und Kommunikationsanalyse zwischen Deutschen und Thailändern. Probleme und Entwicklungspotenziale der interkulturellen Kommunikationsfähigkeiten

แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาเยอรมันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย...

als Lehr-Lernziel für den Deutschunterricht. (Online)

Available : http://opus.kobv.de/euv/volltexte/2013/74/pdf/P_1.Klin_chang_1.pdf. [20 March 2013]

Lay, Tristan. 2008. The Motivation for Learning German in Taiwan.

A pilot study on the foreign language-specific motivation of Taiwanese learners of German.

Oxford, Rebecca. L. 1990. Language Learning Strategies: What

Every Teacher Should Know. Boston : Heinle & Heinle.

Rene' K. (hrsg.). 1969. Das Interview Formen, Technik. Auswertung.

Praktische Sozialforschung I, Koeln-Berlin: Kiepenheuer & Witsch.

Schlak, Torsten, et al. 2002. The motivation of the German

language learners at institutuon of langugae teaching at bielefelder region: Description of projects and first

outcomes. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht 7:2 S. 23. (Online) Available : [http://www.spz.tu-](http://www.spz.tu-darmstadt.de/projekt_ejournal/jg_07_2/beitrag/schlak1.htm)

[darmstadt.de/projekt_ejournal/jg_07_2/beitrag/schlak1.](http://www.spz.tu-darmstadt.de/projekt_ejournal/jg_07_2/beitrag/schlak1.htm) htm. [21 March 2013]

Stangl, W. 2005. Lernmotivation aus pädagogischer Sicht. Online.

Available: <http://arbeitsblaetter.stangl-taller.at/MOTIVATION/LernmotivationPaedagogik.shtml>.

[5 November 2013]